

izhaja jasna obveznost organov DPS in združenega dela, da še povečajo svoje napore za realizacijo resolucijskih nalog na področju zunanjetrgovinske menjave.

Predlog izvršnega sveta zboru združenega dela:

Izvršni svet je na svoji 5. redni seji 24. maja 1982 razpravljajal o poročilu in predlaga, da zbor združenega dela sprejme naslednje sklepe:

1. Podatki za I. tromesečje kažejo močna odstopanja od resolucijskih ciljev. Organizacije združenega dela morajo z vsemi silami uresničevati planske naloge na področju povečanega izvoza, da sedanja izvozno-uvozna nesorazmerja ne bi postala omejevalni dejavnik razvoja. Posebno pozornost morajo posvetiti povečanju izvoza na konvertibilna področja.

2. Zbor združenega dela poziva vse organizacije, ki lahko svoje proizvode plasirajo na tujem trgu, da se aktivno vključijo v prizadevanja za večji izvoz in s tem pripomorejo svoj delež k izboljšanju zunanjetrgovinskega položaja naše države.

3. Osnovna naloga vseh organizacij mora biti izboljšanje razmerja med izvozom in uvozom.

4. S samoupravnim dogovarjanjem in dohodkovnim povezovanjem morajo organizacije združenega dela omejiti svoje potrebe po uvoznih materialih in si jih zagotoviti v okviru reprodukcijskih verig na domačem trgu. Izvršni svet naj vzpodbuja samoupravno sporazumevanje in dohodkovno povezovanje tistih organizacij združenega dela, ki devize ustvarjajo in tistih, ki jih trošijo, če gre pri tem za krepitev reprodukcijskih verig, ali za realizacijo s samoupravnimi sporazumi o temeljnih planov opredeljenih nalog in ciljev.

5. Zbor združenega dela opozarja organizacije združenega dela, da morajo v zaostrenih pogojih zunanje likvidnosti zavestno izboljšati finančno disciplino. Več pozornosti morajo posvetiti planiranju usklajenih deviznih prilivov in odlivov po vrednosti, strukturi deviz in časovni dinamiki.

Izvršni svet

SKLAD SKUPNIH REZERV GOSPODARSTVA OBČINE LJUBLJANA-ŠIŠKA

Ljubljana, dne 26. 5. 1982

POROČILO o poslovanju sklada skupnih rezerv gospodarstva občine Ljubljana-Šiška

Izvršni odbor sklada skupnih rezerv gospodarstva občine Ljubljana-Šiška je na svoji 12. seji dne 10. 3. 1982 ob obravnavi zaključnega računa sklada sprejel tudi sklep, da o svojem poslovanju seznanijo skupščino občine Ljubljana-Šiška. S tem sklepom se je strinjala tudi skupščina sklada skupnih rezerv. Čeprav je skupščina sklada tudi delegatsko sestavljena, bi preko zbora združenega dela želeli doseči večjo razpravo v združenem delu. S stališči in sprejetimi sklepi bi dosegli večjo odgovornost za izvajanje samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev v sklad skupnih rezerv in porabo teh sredstev.

Temelji združevanja sredstev v skladu se uredijo s samoupravnimi sporazumi, s katerim se določi tudi stopnja za izračun obveznosti za združevanje. Doslej je k temu samoupravnemu sporazumu pristopilo 89 % vseh TOZD, čeprav je izvršni odbor sklada že večkrat pozval vse OZD, da pristopijo k podpisu sporazuma. Vendar ugotavljamo, da tudi podpisniki neredno ali pa sploh ne združujejo sredstev v sklad. Tako je za leto 1980 svoje obveznosti izpolnilo le 117 od skupno 160 podpisnikov.

Skupščina sklada skupnih rezerv gospodarstva občine Ljubljana-Šiška je sprejela tudi poslovnik za delo skupščine sklada, statut in sklep o politiki, merilih in pogojih za odobravanje kreditov iz sredstev sklada.

Samo poslovanje sklada je med letom opravljajal izvršni odbor. V letu 1981 je bil na sejah sklada izraziteje prisoten problem trenutne nelikvidnosti določenega števila temeljnih organizacij, kar je imelo za posledico odobravanje

predvsem kratkoročnih kreditov za izplačilo akontacij za osebne dohodke z rokom vračila 1 mesec po koriščenju kredita. Tako je znašalo stanje kratkoročnih kreditov za izplačilo akontacije za osebne dohodke na dan 31. decembra 1981 54,150.000 din.

Glavni namen sklada je, da se solidarnostno v skladu združena sredstva rezerv temeljnih organizacij združenega dela uporabljajo po načelih vzajemnosti in solidarnosti v primerih, če je to v skupnem interesu organizacij združenega dela oziroma v družbenem interesu. Poleg tega morajo biti uresničene tudi zahteve in izpolnjeni kriteriji, določeni z zveznimi in republiškimi predpisi. Ustrezna določba zveznega zakona o sredstvih rezerv republiškega sklada določa, da sklad odobrava iz sredstev rezerv naslednje vrste kreditov:

— za izplačilo z zakonom zajamčenih osebnih dohodkov,

— za nadomeščanje nekritih izgub po ZR TOZD,

— za sofinanciranje sanacijskih vlaganj v osnovna sredstva, če se s tem odpravijo vzroki izgub,

— za kritje izdatkov prekvalifikacije delavcev, kadar v skladu s sanacijskim programom preneha potreba po določenem številu delavcev,

— za izplačilo akontacij osebnih dohodkov.

Hkrati z večjo učinkovitostjo izvajanja sporazuma o združevanju sredstev v sklad skupnih rezerv gospodarstva občine želi skladu zagotoviti pravočasno, predvsem pa kvalitetno pripravo sanacijskih programov.

Zaradi večjih gospodarskih težav tudi v tem letu in v prihodnje je potrebno v večji meri posvetiti pozornost poslovanju in delovanju sklada skupnih rezerv gospodarstva občine Šiška kot v preteklosti. Izvršni odbor sklada ugotavlja, da so sanacijski programi premalo celoviti, konkretni in pomanjkljivi. V Gospodarskem vestniku je vsako leto objavljen sklep o politiki in merilih za odobravanje kreditov za sanacije, sicer s strani republiškega sklada skupnih rezerv, vendar jih upoštevamo tudi v občinskem merilu zaradi enotne metodologije dela. Številni sanacijski programi niso kvalitetni v taki meri, da bi bilo moč sredstva gospodarstva z določeno stopnjo gotovosti vračanja plasirati. Vse preveč je deklarativnih izjav in predlogov o boljšem poslovanju na osnovi povečanja storilnosti, večji disciplini pri delu, manjšem izmetu, doseganju večjih cen itd., manjkajo pa konkretni ukrepi.

Prav tako je večkrat tudi problem sam rok priprave sanacijskih programov, čeprav vemo, da praktično vse organizacije, ki prikažejo nekrito izgubo po ZR, že med letom vedo za težave pri poslovanju, ki se kažejo ali v nelikvidnosti ali v pomanjkanju sredstev za delo, ali v rezultatih po periodičnih obračunih, ko dohodek in prihodek nista usklajena s stroški poslovanja.

Zato bi morale v skladu z zakonom o sanaciji in prenehanju delovnih organizacij (Uradni list SFRJ, 41/80) pristopiti k predsanacijskim ukrepom oziroma v predsanacijskem postopku sprejeti program za odpravo vzrokov izgub oziroma težav pri poslovanju. Tako bi lahko po izdelavi zaključnega računa, to je 28. 2., že pristopile k ustreznim sklepom o sanaciji in izvajanju sanacije. Seveda je z dodatnimi analizami po zaključnem računu treba izdelati sanacijski program v roku 45 dni po oddaji ZR.

Nadalje je značilnost sanacijskih programov v velikem poudarjanju finančnih težav zaradi pomanjkanja obratnih sredstev in iz tega izviraajoče nelikvidnosti. Tako praktično vsi sanacijski programi izkazujejo zahteve poleg odobritve sanacijskih kreditov za kritje izgube še potrebo po sredstvih za normalno poslovanje, to je kreditov za trajna obratna sredstva. Prav tako je skoraj povsod zahteva po sredstvih za investicije. To pa so seveda širši problemi, kot jih lahko rešuje sklad, saj po zakonu in sprejetih merilih na osnovi zakona ni dovoljeno uporabljati sredstev sklada za kredite za trajna obratna sredstva in za osnovna sredstva.

V sanacijskih programih OZD vse prevečkrat ugotavljamo, da so razlogi za poslovanje z izgubo v objektivnih razmerah gospodarjenja: ∇ večji inflaciji, prenehanju delovanja deviznega tržišča, stabilizacijskih ukrepov itd. Vendar pa je iz tega mogoče zaključiti, da so dosedanja uspehi temeljili na nepravilnih odnosih in pogojih gospodarjenja, prevelikem vzpodbujanju porabe na vseh ravneh, prevelikem trošenju investicijskih sredstev, kreditiranju osebne porabe, kar je povzročilo višjo gospodarsko konjunkturo, ki ni temeljila na realnih osnovah dejanske aku-

mulacije gospodarstva, temveč na inflacijskih pritiskih, kot npr. emisiji denarja, dviganju cen itd.

Kot negativno ugotovitev navajamo obnašanje strokovnih služb in odgovornih delavcev v OZD, ko se v odpravljanje vzrokov izgub vključijo družbenopolitična skupnost. V večini primerov upadajo njihova lastna prizadevanja.

Ugotavljamo tudi premajhno povezanost TOZD v DO in SOZD, saj so temeljne organizacije, ki zaidejo v izgubo, več ali manj osamljene. Ob tem je prisotno tudi zapiranje TOZD vase, tako da je tudi težko doseči solidarnost širših asociacij.

Ko so sanacijski programi pripravljani, jih je potrebno verificirati in ugotoviti njihovo realnost, saj so sredstva v skladu sredstva združenega dela in v interesu le-tega mora biti saniranje neke delovne organizacije. Predvidoma bi morali v postopku verifikacije sanacijskih programov sodelovati poleg delovne organizacije in SOZD še dohodkovno povezane organizacije, Medobčinska gospodarska zbornica, Gospodarska zbornica Slovenije, organi v občini (komisija za izgube pri IS, komisija za družbeni nadzor) in seveda tudi poslovne banke. Nosilec celotne aktivnosti pa mora biti temeljna organizacija oziroma delovna organizacija, ki je poslovala z izgubo. Na tako široko sprejet sanacijski program je možno dati družbena sredstva sklada. V takih primerih ne bi bilo potrebno skladu na osnovi pavšalnih priporočil in intervencij sproščati sredstva za pokrivanje izgub. Ob tem pa bi bilo potrebno tudi dosledneje izvajati določila zakona o sanaciji in prenehanju DO (Uradni list SFRJ, 41/80), po katerem morajo imeti in imajo ustrezno mesto v sanacijskem postopku tudi družbenopolitične organizacije in samoupravne interesne skupnosti. Temu pa največkrat ni tako, saj se v sanacijski postopek razen izvršnega sveta in sklada ne vključuje nihče drug.

Sklad skupnih rezerv gospodarstva občine Ljubljana-Šiška izvršuje naloge opredeljene v zakonu o skladih in sporazumu o združevanju sredstev v sklad skupnih rezerv gospodarstva občine. Zaradi vse ostrijših pogojev gospodarjenja, pomanjkanja likvidnostnih sredstev in poslovanja z izgubami bo pritisk na sredstva sklada vse večji. Letos bo izvršni odbor sklada bolj selektiven pri odobranju sredstev za izplačilo osebnih dohodkov in sredstev za kritje izgub. Sanacijski programi bodo morali vsebovati vse elemente, ki jih predvideva metodologija objavljena v GV št. 11, da bodo naložbe v tiste OZD, ki z uspešno sanacijo zagotavljajo tudi vračanje združenih sredstev. Delovne organizacije morajo upoštevati obveznosti, sprejete v samoupravnem sporazumu, in v roku združevati sredstva v sklad, kolikor želimo zagotoviti normalno poslovanje sklada skupnih rezerv gospodarstva občine Ljubljana-Šiška.

**Predsednik
izvršnega odbora sklada
Miroslav Brečko, i. r.**

Stališča in sklepi izvršnega sveta k poročilu o poslovanju sklada skupnih rezerv gospodarstva občine Ljubljana-Šiška:

Izvršni svet Skupščine občine Ljubljana-Šiška je ob obravnavi poročila o poslovanju sklada skupnih rezerv gospodarstva občine Ljubljana-Šiška za leto 1981 na svoji 268. seji dne 12. 4. 1982 sprejel naslednje sklepe:

1. Izvršni svet sprejema poročilo o delovanju sklada skupnih rezerv gospodarstva občine Ljubljana-Šiška za leto 1982.

2. Izvršni svet ugotavlja, da vse OZD ne izpolnjujejo obveznosti do sklada skupnih rezerv gospodarstva občine Ljubljana-Šiška in predlaga zboru združenega dela, da pozove vse OZD, da svoje obveznosti redno izpolnjujejo.

3. Ker je v letu 1982 pričakovati večje likvidnostne težave v OZD, priporoča izvršni svet IO sklada skupnih rezerv gospodarstva, da vodi bolj selektivno politiko kreditiranja in s tem ohranja svojo likvidnost.

Izvršni svet

POROČILO

družbenega pravobranilca samoupravljanja o delu in pojavih na področju varstva samoupravnih pravic delavcev in družbene lastnine za leto 1981 — izvleček

Naloge družbenega pravobranilca samoupravljanja Ljubljana v letu 1981 so izhajale iz programskih usmeritev družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije in usmeritev družbenega pravobranilca samoupravljanja Ljubljana, ki so jih sprejele vse skupščine občin v letu 1981.

Ob razreševanju vprašanj varstva samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine je družbeni pravobranilec samoupravljanja sodeloval s samoupravnimi organi organizacij združenega dela, s svojimi pobudami, zahtevami in mnenji pa je tudi seznanjal sindikalne organizacije organizacij združenega dela in občinske sindikalne svete.

Ob vprašanih, ki so zaradi svojega pomena terjali vključevanje širše družbenopolitične skupnosti je družbeni pravobranilec samoupravljanja zlasti sodeloval z izvršnimi sveti skupščin občin in komiteji občinskih konferenc ZKS, s katerimi je razreševal predhodna vprašanja zaradi usklajenega nastopa in opredelitve pristojnosti.

V preteklem letu je družbeni pravobranilec samoupravljanja ugotovil zlasti naslednje kritične pojave, ki vplivajo ne le na uveljavljanje pravice delavca posameznika, ampak tudi na možnost odločanja delavcev o vseh zadevah, ki jih določa zakon o združenem delu in drugi sistemski zakoni. V praksi se često pozablja, da samoupravni organi morajo delovati v okviru svojih pristojnosti samostojno in da je zakonito in ustrezno delovanje enega organa mnogokrat pogoj za delovanje drugih organov, ter da je vsebinsko in usklajeno delovanje vseh organov znotraj organizacije združenega dela in izven nje tudi brezpogojna podlaga za odločanje delavcev o pogojih in rezultatih dela.

Pogosti pa so primeri, da organizatorji dela in poslovanja ter delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi ne zagotavljajo strokovnih podlag za delo delavskih svetov, organov samoupravne delavske kontrole, disciplinske komisije, stanovanjske komisije in drugih organov, kakor tudi ne za neposredno odločanje delavcev.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja je v vseh primerih, ko so bili izkazani znaki bistvenih kršitev samoupravnih pravic delovnih ljudi in oškodovanja družbene lastnine seznanjal samoupravno delavsko kontrolo o svojih ugotovitvah oziroma je izdal zahtevo, da se delavska kontrola aktivno vključi v razreševanje problemov, bodisi da samostojno ali skupno s pravobranilcem ugotavlja pojave in da o svojih ugotovitvah seznanja samoupravne organe, zlasti delavski svet.

Na družbenega pravobranilca samoupravljanja se obračajo posamezniki, skupine delavcev, samoupravni organi, družbenopolitične organizacije in drugi. V letu 1981 je bilo v primerjavi s prejšnjimi leti, ko je bila izrazita stagnacija v delovanju delavske kontrole, stikov z delavskimi kontrolami občutno več. V sedemintridesetih (37) primerih je samoupravna delavska kontrola svojo funkcijo opravila kvalitetno in učinkovito.

V mnogih organizacijah združenega dela pa je še vedno samoupravna delavska kontrola popolnoma neaktivna, praktičnega delovanja ni ali pa se ta organ poistoveti s strokovno notranjo kontrolo.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja se je v letu 1981 srečeval s problematiko samoupravnega družbenega planiranja, na katero je bil posebej opozorjen s strani samih delovnih organizacij.

Problem neuskklajenih ali neizdelanih srednjeročnih planskih aktov v delovni organizaciji oziroma temeljni organizaciji združenega dela ne predstavlja edinega problema, temveč le odraža neurejene odnose na drugih področjih, kot: nedosledno izpeljano delitev dela med